

บทวิเคราะห์

ในบทนี้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่า การวิเคราะห์หรือของรัสเซียจะลื่นไถลไปสู่แนวคิดแบบเอกนิยมอันเป็นกลางนั้น ในที่สุดก็หนีไม่พ้นทวิภาพ แต่ทวิภาพจะเป็นลักษณะใดนั้น เราจะพิจารณากันต่อไป แต่ทั้งนี้เขียนขอสนับสนุนรัสเซียไว้เป็นเบื้องต้นก่อน ในแง่ที่ว่า การที่รัสเซียจะเอาความคิดแบบเอกนิยมอันเป็นกลาง และหนีไม่พ้นทวิภาพนั้น มิใช่เป็นผลความคิดที่เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด แต่เกิดจากผลของการวิเคราะห์มากกว่า ทั้งนี้เขียนไต่ถางไว้ในบทแรกแล้วว่า "ให้ความอยากทำงานโดยอิสระ" คือไม่ตั้งเงื่อนไขกำหนดไวล่วงหน้าว่าผลจะคงมีลักษณะเช่นนั้นเช่นนี้ตามความต้องการ เพราะฉะนั้น ต่อไปนี้เขียนจะวิเคราะห์ให้เห็นผลการวิเคราะห์ของรัสเซีย ตั้งแต่การเริ่มต้นเข้าสู่แนวคิดแบบเอกนิยมอันเป็นกลาง ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อมีความคิดแบบเอกนิยมอันเป็นกลางในหนังสือ การวิเคราะห์จิต ซึ่งเขียนกล่าวไว้ในบทแรก และจบลงด้วยการแก้ปัญหาของรัสเซีย ซึ่งเขียนไต่ถางไว้ในบทที่สองอันเป็นแนวคิดที่หนีไม่พ้นไปจากทวิภาพ

วิถีสู่ความเป็นเอกนิยมอันเป็นกลาง

เราควรสังเกตความกึกของรัสเซียในระยะก่อนเอกนิยมอันเป็นกลางกันสักเล็กน้อย โดยเฉพาะในหนังสือ ปัญหาปรัชญา ปัญหาที่รัสเซียเสนอในหนังสือเล่มนั้น ก็เนื่องมาจากปัญหาทางญาณวิทยาของเขานั้นเอง เขาเริ่มต้นทฤษฎีความรู้ของเขาเหมือนของ ล็อค คือถือว่าความรู้ทุกอย่าง ต้องได้มาจากประสบการณ์ แต่ประสบการณ์ตามความคิดของรัสเซียเล่มนั้น เป็นประสบการณ์ที่สามารถรู้สิ่งภายนอกได้ เขากล่าวว่า

การรู้จักแยกกิริยาแห่งการรับรู้ และวัตถุที่ถูกรู้ออกจากกัน นั้นว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะปัญหาเรื่องสมรรถภาพที่ทำให้จิตคุ้นเคยกับสิ่งอื่นนอกตัวมันเอง นั้นว่าเป็น

ลักษณะพิเศษของจิต 26

จะเห็นได้ว่า ความเห็นชอบนี้ต่างกับของ ลีลัค เพราะเราเชื่อว่า เรารู้อะไรๆ ได้ก็แต่ในโนภภาพของเราเท่านั้น และต่างจากความคิดของเบอร์คเลย์ที่ถือว่าสิ่งที่ถูกรูอยู่ในจิต รัสเซลล์ไม่เห็นด้วยกับเบอร์คเลย์เพราะเหตุว่า "ถ้ากล่าวถึงสิ่งที่ถูกรูที่อยู่ในจิต ก็เป็นอันว่า เราจำกัดสมรรถภาพในการรับรู้ของจิตเสียแล้ว" 27 นั้นหมายความว่าสิ่งที่ถูกรูของอยู่แต่ในจิต ความรู้นั้นก็เป็นอันันย เราที่ไม่สามารถรู้โลกภายนอกได้เลย ซึ่งรัสเซลล์ไม่เห็นด้วย เขาเห็นว่าความรู้นั้นกับสิ่งที่ถูกรู จะต้องเป็นคนละอย่างกัน นั่นคือ เราถือว่า "ข้อมูลทางผัสสะหมายถึงวัตถุที่ประสาทรู้ได้โดยตรง เช่น สี เสียง กลิ่น ความแข็ง ความหยาบ ฯลฯ ส่วนความรู้ที่ได้จากการนี้เรียกว่า ผัสสะ" 28

แต่ วัตถุ ในตัวเอานั้น รัสเซลล์ก็บอกไม่ไควว่าเป็นอะไร เพราะว่าเรารู้วัตถุโดยการบรรยาย ซึ่งเหมือนกับ ลีลัคที่พูดถึงสารว่าต้องมียู เพื่อให้เกิดสมบัติเกาะอยู่ไคเศรษฐกิจของสารนั้นเป็น "สิ่งหนึ่งที่เราไม่รู้ว่าเป็นอะไร" แต่ถึงกระนั้นก็ตาม รัสเซลล์ก็คิดว่า เราต้องยอมรับความรู้โดยการบรรยาย 29 เพราะ

ความสำคัญประการแรกของการรับรู้โดยการบรรยาย คือมันช่วยให้เราข้ามพ้นขอบเขตของประสบการณ์ส่วนตัว แทนที่เราจะรู้เพียงความแท้จริงซึ่งประกอบด้วย สิ่งที่เราคุ้นเคยเป็นส่วนตัว เราก็อาจรู้ไปถึงความรู้โดยการบรรยาย ซึ่งเราไม่เคยมีประสบการณ์โดยตรงด้วย. . . และถ้าเรายอมรับเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของความรู้แล้ว ความรู้ของเราเป็นอันมากต้องจมอยู่ภายใต้ความมืดมนและเงาแน่นอนอะไรไม่ไคเสียเลย 30

26 รัสเซลล์, ปัญหาปรัชญา, หน้า 38.

27 เรื่องเดียวกัน

28 เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

29 ความรู้โดยการบรรยาย เป็นความรู้ที่จิตไม่มีหนทางจะเข้าถึงความจริงนั้นไคโดยตรง ต้องอาศัยข้อบรรยาย คือข้อมูลทางผัสสะ เช่น จิตไม่มีหนทางที่จะเข้าถึง "โต๊ะ" ไคโดยตรง ความรู้ของเราเกี่ยวกับ "โต๊ะ" เราได้จากข้อบรรยายหรือข้อมูลทางผัสสะทางที่สัมผัสถึง "โต๊ะ"

30 รัสเซลล์, ปัญหาปรัชญา, หน้า 55.

ในช่วงนี้แสดงให้เห็นถึงความลึกลับใจของรัสเซลล์ในความเชื่อเรื่องวัตถุ แสดงว่าเขาเห็นปัญหาอยู่เหมือนกันว่า วัตถุไม่ไ้มาจากประสบการณ์ตรง หรือที่เรียกว่ารู้โดยการคุ้นเคย แต่เป็นการอนุมานจากประสบการณ์ตรง นอกจากนั้น เขายังยอมรับว่า มีวัตถุ โดยเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ

การที่เราเชื่อว่ามีโลกภายนอก ที่ไม่คงอยู่กับตัวเราเช่นนี้, เราไม่มีข้อพิสูจน์ให้เห็นจริงโดยตรง เราพบว่าเรามีความเชื่ออยู่แล้วตั้งแต่เราเริ่มคิด ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความเชื่อโดยสัญชาตญาณ 31

ถึงแม้ว่ารัสเซลล์จะเชื่อว่า มีวัตถุอยู่ต่างหากจากตัว (อัจฉา) แต่เขาก็สงสัยในความมีอยู่ของอัจฉา

ถ้าเราพยายามคิดในตัวของเรา เรามักจะพบความคิด หรือความรู้สึกอย่างหนึ่ง แต่ไม่พบตัวอัจฉาซึ่งเป็นตัวความคิดหรือความรู้สึกนั้น, อย่างไรก็ตาม, มีเหตุผลบางประการทำให้เชื่อได้ว่า เราคุ้นเคยกับตัวอัจฉา แม้ว่าความคุ้นเคยนี้ จะแยกออกโคดเกี่ยวกับไคยาที่อยู่สักหนอยก็ตาม. . . . . แม้ว่าเราจะเชื่อว่าเรามีความคุ้นเคยกับตัวเราเองก็ตาม ก็ยังยืนยันลงไปไม่ไคยบนันเอง ว่าสิ่งที่เรามีความคุ้นเคยนั้น มีอยู่จริงอย่างไรไม่มีทางสงสัย 32

จากการวิเคราะห์ของรัสเซลล์เช่นนั้น เราพอจะเห็นได้ว่า รัสเซลล์มีความสงสัยในความมีอยู่ของวัตถุและจิต ซึ่งผู้เขียนนึกว่าเป็นสาเหตุจูงใจประการหนึ่งที่รัสเซลล์พยายามจะคัดปัญหา โดยการตัด วัตถุ และ จิต ออกเสีย เพราะเนื่องด้วยความผูกพันที่เขาถือประสบการณ์ที่ว่า ความรู้ทุกอย่างคงมาจากประสบการณ์ตรง ถ้าไม่ไคยจากประสบการณ์ตรงแล้ว ก็ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่ามันมีอยู่จริง เพราะฉะนั้น เขาจึงพยายามใช้วิธีตัดแบบ Occam's razor

มันเป็นเหตุผลของฉันทที่จะใช้วิธีตัดนี้ เรเซอร์ เนื่องจากว่า ฉ ที่ไคยก็ตาม ที่เครื่องมือนั้นสามารถกำจัดสิ่งหนึ่งออกไปไคยละก็ การอนุมานไปสู่อะไรหนึ่งนั้น

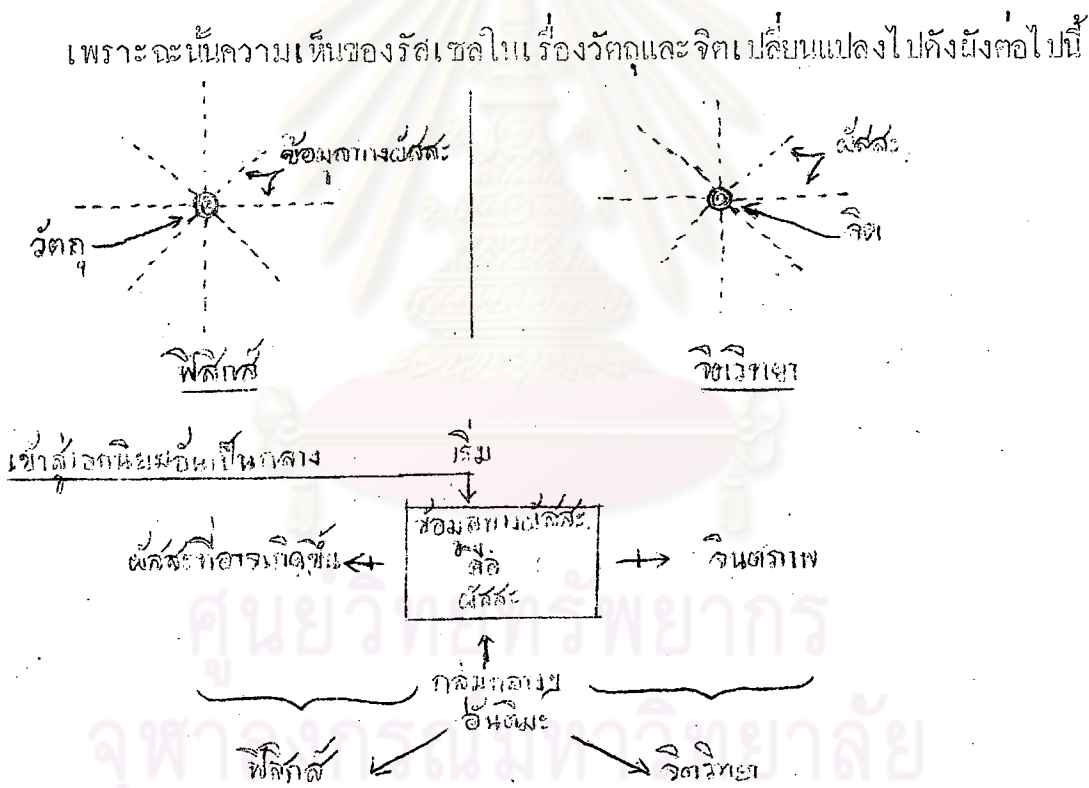
31 เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

32 เรื่องเดียวกัน, หน้า 46 - 47.

ก็เหลืออีกหน่อยลง 33

ในกรณีนี้คือ ในการกล่าวถึงวัตถุ เราจะต้องกล่าวถึงมันในแง่เป็น ข้อมูลทาง
ผัสสะ เพราะข้อมูลทางผัสสะสกัดออกมาได้ ดังที่รัสเซลล์กล่าวว่า

แทนที่เราจะมัวนึกาคัวสาเหตุ [วัตถุ] เราสามารถนำเอาความเป็นกลางมาใช้ได้
โดยการเอาคุณสมบัติทั้งหมดเขาไปแทนที่สาเหตุ นั่นคือ แทนที่เราจะคิดว่ามี
สาเหตุที่เราไม่รู้จัก คือ โตะจริงอยู่เบื้องหลังผัสสะขณะที่เรามองไปที่โตะนั้น
เราอาจถือเอาว่า กลุ่มของผัสสะที่เรามีทั้งหมดนั้น (รวมกับผัสสะอื่นๆที่เรายังไม่
มี แต่อาจมีขึ้นไต่จากการมองไปที่วัตถุนี้) ว่าเป็นโตะตัวนั้นจริงๆ 34

เอกนิยมอันเป็นกลางอย่างนี้ ผู้เขียนยังเห็นว่ายังมีปัญหาอยู่ยากอยู่ แต่ดังนี้เขียน
ตามที่รัสเซลล์กล่าวไว้ในตอนต้นๆของหนังสือ การวิเคราะห์จิต ที่กล่าวว่า

33 Paul Arthur Schilpp, eds., The philosophy of bertrand Russell,
(The Library of Living Philosophers, Vol.5, 1971), p. 708. (ตุลาคม ๓ ค)

34 Russell, The analysis of mind, p. 98. (ตุลาคม ๓ ค)

นักสัญนิยมอเมริกันนั้นถูกเป็นบางส่วน แม้จะไม่ทั้งหมดก็ตาม ในการพิจารณาว่า ทั้งจิต และ วัตถุ ประกอบขึ้นจากกลุ่มอันเป็นกลาง ซึ่งตาอยู่โดยตัวแล้วมันไม่ใช่ ทั้งจิต และ วัตถุ . . . แต่ฉันอยากจะพูดว่า จินตภาพนั้นเป็นส่วนที่อยู่ในโลกแห่ง จิตเพียงอย่างเดียวเท่านั้น . . . เช่นกฎการโน้มถ่วงเป็นกฎทางฟิสิกส์ ขณะที่กฎ ต่อเนื่องเป็นกฎทางจิตวิทยา ส่วนนี้ตั้งอยู่ในทั้งสังคม และ ฉะนั้นมันจึงเป็น "กลาง" ที่แท้จริง ส่วนสิ่งที่ขึ้นอยู่กับเฉพาะกฎฟิสิกส์ หรือเฉพาะกฎจิตวิทยานั้น ไม่ ใดเป็น"กลาง" 35

ข้อความดังกล่าวหมายความว่า รัสเชลไม่เห็นด้วยกับความคิดของพวกสัญนิยมอเมริกัน เช่น เจมส์ (william James) ที่ว่า จิต และ วัตถุ ประกอบขึ้นจากกลุ่มอันเป็น กลางทั้งหมด แต่เขาเชื่อว่า จินตภาพอยู่ในโลกแห่งจิตเพียงอย่างเดียว หมายความว่าจินต ภาพไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับด้านฟิสิกส์เช่นนี้หรือ เราจะได้วิเคราะห์ถึงปัญหาที่กล่าวไป ซึ่งเป็น ปัญหาจากหนังสือ การวิเคราะห์จิต

วัตถุ

ในแง่หนึ่ง ถ้าวิเคราะห์ความคิดของรัสเชล ตามที่เขียนไว้ข้างต้นไว้โดยแรกนั้น เขาพยายามดึงเอาวัตถุและจิตออก และคิดว่า สิ่งที่เป็นจริงในโลกไม่มีอะไรจิต มีใช้วัตถุ แต่ เป็นกลุ่มกลางๆ ส่วนจิต และ วัตถุ เป็นเพียงสิ่งสร้างสรรค์ทางตรรกจากกลุ่มกลางๆนั้น ถ้าเราดูในแง่วัตถุ เมื่อรัสเชลบอกว่าความจริงมีแต่กลุ่มกลางเท่านั้น (ความนิ่ง) ก็มีแต่ ข้อมูลทางผัสสะหรือผัสสะเท่านั้น นั่นคือการยอมรับว่า การรับรู้ กับ สิ่งที่ถูกรู้ เป็นสิ่งเกี่ยว กัน และเป็นความจริงอันลึกลับ แต่รัสเชลบอกว่า วัตถุเกิดจากการรวมผัสสะทั้งหมดและ ผัสสะที่อาจเกิดขึ้นว่า "ฉันเห็นอันเป็นการประเมินขั้นแรกว่า ปรากฏการณ์ต่างๆเหล่านี้รวม กับปรากฏการณ์อื่นที่ไม่ได้มีสัญญาณ ทั้งหมดนี้รวมเป็นโตะตัวนั้น" 36 และ

แต่เมื่อฉันพูดถึงปรากฏการณ์ ฉันพูดอย่างรวบรัดเท่านั้น คือฉันไม่ได้หมายความว่า

35 Ibid., pp. 25 - 26. (ดูภาคผนวก ค)
 36 Ibid., p.99 . (ดูภาคผนวก ค)

ว่ามันจะคงเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ใต้อะไรไป แต่ฉันหมายถึงเพียงแต่ว่า มันเป็นสิ่งที่
เกิดขึ้น . . . มันอาจเป็นความสับสน ที่คนที่พากันกันไปมาในเอเธร์ (aether)
ก็ได้อีก 37

จากข้อความที่กล่าวมานี้ทำให้เราตีความได้ว่า รัสเซลคงประสงค์จะถือว่าผัสสะ
ที่อาจเกิดขึ้นก็เป็นความจริงอันมีค่า เพราะเขาบอกว่า ข้อมูลทางผัสสะหรือปรากฏการณ์
นั้นหมายถึงปรากฏการณ์ที่ไม่ปรากฏต่อผู้ใดเลย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า จะนำเอาผัสสะที่อาจเกิด
ขึ้นไปรวมกับผัสสะจริงๆ ได้อย่างไร เพราะผัสสะที่อาจเกิดขึ้นยังไม่ได้เกิด และอีกประการ
หนึ่ง ผัสสะที่อาจเกิดขึ้นนี้จะเบียดบังกลางๆ ได้อย่างไร ในเมื่อมันไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน
การประกอบเข้าไปเป็นจิตเลย เมื่อรัสเซลยอมรับว่า มีปรากฏการณ์ที่ไม่ปรากฏต่อผู้ใดปัญหา
ก็เกิดขึ้นอีกว่า เมื่อปรากฏการณ์ไม่ปรากฏต่อผู้ใดแล้ว มันจะปรากฏอยู่แห่งใด อาจมีคำตอบ
ตามลักษณะการของรัสเซลได้ว่า ปรากฏการณ์นั้นปรากฏอยู่ทั่วไปเต็มไปหมดในบรรยากาศทั่ว
ทุกทิศทุกทาง เหมือนกับ โมนาคของ ไลมินซ์ ที่เมื่อเข้าไปหมดจนไม่มีช่องว่าง ปิดกันแต่ว่า
โมนาค ของรัสเซลนั้นมี "หน้าต่าง" และไม่ใช่จิต แต่คำตอบเช่นนี้ผู้เขียนคิดว่า ถ้าจะให้
เข้าใจได้ ก็คือเมื่อเรายอมรับเป็นเบื้องต้นก่อนว่า มีวัตถุ และวัตถุนั้นสะท้อนคุณสมบัติต่างๆ
ของมันไปในเอเธร์ทั่วทุกทิศทุกทาง อยากรู้ก็ตาม รัสเซลอาจจะแย้งได้ว่า ก็ปรากฏการณ์
ต่างๆหรือคุณสมบัติต่างๆเกาะกลุ่มกันอยู่ได้อย่างที่วัตถุนั้นอยู่ได้ โดยเราพูดถึงแค่ปรากฏการณ์
ไม่จำเป็นจะต้องพูดถึงวัตถุ แต่ข้อแย้งนี้ ผู้เขียนก็ยังเห็นว่ามันเป็นแค่เพียงเอาคำว่า ปรากฏ-
การณ์ ไปแทนที่ วัตถุ เท่านั้น ซึ่งยังคงมีความหมายว่า มีสิ่งที่มีอยู่จริงนอกตัวผู้รู้ ซึ่งนั่นก็หมายถึง
ความว่ายังมีทวิภาคอยู่

นอกจากปัญหาคงกล่าวแล้ว ยังเกิดปัญหาขึ้นอีกว่า เมื่อปรากฏการณ์ไม่ปรากฏต่อ
ผู้ใดแล้ว รัสเซลทราบได้อย่างไรว่ามีปรากฏการณ์ชนิดนั้นอยู่? แต่ถ้ายืนยันว่ามีปรากฏการณ์
ชนิดนั้นอยู่จริง ก็แสดงว่าทราบโดยวิธีอนุมาน เพราะเราไม่มีประสบการณ์ตรงกันมัน จึง
เป็นอันว่า รัสเซลมีความเห็นขัดกับจุดมุ่งหมายของเขาเองที่ต้องการชี้ชัดสิ่งที่ไม่ได้จากประ-
สพการณ์ตรง นั่นคือ เขาไม่ให้ให้อีกคัมภีร์ เรเซอร์ อย่างที่เขาใสกับวัตถุ และอีกประการหนึ่ง

37 Ibid., p. 101. (ศุภกคผนวก ค)

ปรากฏการณ์ที่เราไม่มีสัญชาตญาณนั้น เราไม่มีทางที่จะพิสูจน์โดยวิธีการสังเกตเลย เพราะเมื่อสังเกตครั้งใด เราก็มีสัญชาตญาณในสิ่งนั้นทุกครั้งไป

สมมติว่าเรายืน อยู่ ณ จุดหนึ่ง แล้วเราก็บอกว่า "ฉันเห็นตุ้" ซึ่งที่จริงแล้วใน ระยะเวลาที่ทัศนนั้น สิ่งที่เราเห็นจริง ๆ เป็นเพียงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (สำคัญสำนึกของเราบอก ว่าเป็นก้านหลังของตุ้) ดังนั้นการที่เราบอกว่าเห็น "ตุ้" นั้น เป็นการที่เราสรุปจากส่วนที่ เรามีสัญชาตญาณอยู่ขณะนั้น รวมกับส่วนที่เราไม่ไ้มีสัญชาตญาณ คือส่วนหน้า ส่วนข้าง ส่วนเฉียง ส่วนบน และส่วนอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาที่ทัศนก็ใกล้เคียงกัน ในเวลาต่าง ๆ กัน ส่วนที่เราไม่ มีสัญชาตญาณนี้ ถ้าเราสังเกตให้ถี่ถ้วนแล้ว จะพบว่า มันมักจะเป็นจินตภาพจากความทรงจำในอดีต ของสิ่งที่เคยมีสัญชาตญาณมาก่อน เพราะคนเรากงไม่มีใครที่เคยเห็นตุ้อยู่แง่มุม เกี่ยวมาตลอดเป็น แน่ แต่สิ่งที่เคยมีสัญชาตญาณมาก่อนนี้ อาจเป็นระยะเวลาที่ทัศนบางแง่มุมเท่านั้น ไม่ใช่ทุกแง่มุม หมด เช่น อาจเป็นส่วนหน้า ส่วนข้าง ส่วนเฉียง แต่ส่วนที่เป็นโคนั้น สมมติว่าเราไม่เคย มีสัญชาตญาณกับมันเลย แม้จะเป็นเช่นนี้ เราก็ยังคงบอกไ้ว่ามันเป็น "ตุ้" ทั้งๆที่ส่วนที่เราไม่ มีสัญชาตญาณยังมีไม่ครบถ้วน และก็ไม่มีการทราบเสียด้วยซ้ำไปว่าจะต้องมีส่วนที่เราไม่ไ้มีสัญชาตญาณ อีกเป็นจำนวนเท่าใด จึงจะรวมกับส่วนที่เรามีสัญชาตญาณแล้วไ้ออกมาเป็น วัตถุ เพราะฉะนั้น ถ้าคิดอย่างนี้จริงๆ เราก็ไม่มีวันที่จะอนุมานถึงวัตถุไ้เลย

จากตัวอย่างที่เขียนยกมานี้ เป็นเพียงต้องการแสดงให้เห็นความสำคัญของจินต ภาพและการอนุมาน แต่ทว่าความคิดของรัสเซลล์หาไ้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะเขาคิดว่าจินต ภาพไม่ไ้เคยมีส่วนพัวพันอะไรกับพิลึกส์ จินตภาพอยู่ในโลกแห่งจิตแต่เพียงอย่างเดียวดังที่ไ้ กกล่าวแล้ว ถ้ารัสเซลล์เชื่อว่าจินตภาพไม่ไ้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุมานทางพิลึกส์ถึง วัตถุ ปัญหาไ้เกิดขึ้นว่า ผัสสะที่อาจเกิดขึ้นนั้น รัสเซลล์ทราบว่ามีอยู่ไ้โดยอย่างไร ในเมื่อ ผัสสะที่อาจเกิดขึ้นไ้จากจินตภาพดังกล่าวแล้วเมื่อครู่ หรือถ้าไม่ไ้จากจินตภาพจากความจำ ก็อาจไ้จากคำบอกเล่าของผู้อื่นที่ยืนอยู่ ณ ระยะเวลาที่ทัศนที่ต่าง ๆ กันในขณะนั้น และขณะอื่นๆ ซึ่งคำบอกเล่าของผู้อื่นนั้นสร้างไ้ให้เราเกิดจินตภาพของปรากฏการณ์ที่เราไม่ไ้มีสัญชาตญาณ หรือ ถ้าไม่ไ้วิธีนี้ เราอาจทราบว่ามีส่วนที่เราไม่ไ้มีสัญชาตญาณจากกฎทัศน แต่จุดนี้เขียนเห็นว่าเป็น สิ่งที่น่าคิดมาก คือกฎทัศนนั้นเองเล่า เราไ้มาจากไหน? เรามีไ้มาจากการสังเกต

และการอนุมานคอกหรือ? กฎที่พิเศษนี้ได้เกิดจากสามัญสำนึกที่บอกเราว่ามีวัตถุอยู่ชิ้นหนึ่ง แต่เมื่อเรามองจากแง่มุมต่างๆของมัน เราจะถ่ายภาพที่ต่างกันคอกหรือ ซึ่งอาจร่วมกับกฎการสะท้อนแสง เสียง เหล่านี้เป็นต้น เช่น เราหยิบกลองซอลค์ขึ้นมาดู แล้วหมุนมันดูโดยรอบ ถ้าเราสังเกตจริงๆอย่างนักเขียนแบบ เราก็จะเห็นว่า มีรูปร่างต่างๆกันจากแง่มุมต่างๆกัน เมื่อเราไปเห็นกลองอะไรที่ใหญ่กว่า หรือเล็กกว่า แม้เราจะเห็นเพียงด้านเดียว เราก็พออนุมานได้ว่า จะต้องมีส่วนที่เราไม่เห็นอยู่อีกทั้งหมดนี้ของอาภัย จินตภาพความจำและความเชื่อ ซึ่งถ้าไม่เป็นเช่นที่กล่าวมานี้แล้ว โลกเรานี้ก็คงจะปรากฏต่อเราในฐานะ เป็นสิ่งแปลกๆใหม่ๆ และมหัศจรรย์อยู่มีรูปร่าง และเราจะจับอะไรมาเป็นกฎเกณฑ์ข้อมไม่ได้

ในความยุ่งยากเรื่องมีสัจที่ยังไม่เกิดขึ้น สเตซ (Stace) ก็ให้วิจารณ์รัสเซลล์ไว้เช่นเดียวกัน³⁸ เขาวิจารณ์รัสเซลล์ในทำนองที่ว่า ไม่เชื่อตรงต่อความคิดที่จะสร้างวัตถุจากสิ่งที่ถูกทดสอบได้เท่านั้น แต่มีสัจที่อาจเกิดขึ้น สเตซ เห็นว่าเป็นสิ่งที่ทดสอบไม่ได้ ซึ่งรัสเซลล์มีความเห็นแย้งว่า คำว่าทดสอบได้นั้น ความหมายมันกว้างกว่าที่จะว่ามันเป็นเพียงประสบการณ์ของมนุษย์ ซึ่งตามหลักวิทยาศาสตร์หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ได้จากการอนุมานอย่างมีความเชื่อได้ สิ่งนั้นก็เรียกได้ว่า เป็นสิ่งที่เราสามารถทดสอบได้ ทั้งนี้ผู้เขียนเห็นว่าการโต้คอบนี้อยู่ในระยะหลังหนังสือ การวิเคราะห์จิต และแสดงว่าเขายอมรับสามัญสำนึก และเป็นการยอมรับความคิดแบบวิทยาศาสตร์ที่เชื่อว่า โลกยังคงไม่สมบูรณ์เท่าที่เรามีประสบการณ์เท่านั้น เพราะฉะนั้น เราจึงต้องยอมรับการอนุมาน เพื่อที่จะได้กลมกลืนกับสามัญสำนึกที่ว่า มีสิ่งต่างๆอยู่ต่างหากจากตัวเรา และเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยง โชลีปชีสม์ รัสเซลล์ยังบอกอีกว่า เขาใช้ อ็อกซ์ฟอร์ด เรเซอร์ เฉพาะในกรณีที่มีสิ่งนั้น เราสามารถคัดออกไปได้เนื่องจากการอนุมานไม่มีน้ำหนักเพียงพอเท่านั้น เพื่อเป็นการลดจำนวนสิ่งที่ได้จากการอนุมานให้น้อยลงที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะฉะนั้น เขาจึงคัดแล้วคัดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น รัสเซลล์จึงถือว่าการอนุมานจากปรากฏการณ์ต่างๆไปสู่ตัวมัน เชื่อไม่ได้ แต่การอนุมานจากปรากฏการณ์ที่ประสบ ไปสู่ปรากฏการณ์ที่ไม่ได้ประสบ รัสเซลล์กลับบอกว่ามีความเชื่อได้ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น? รัสเซลล์ไม่โทษขยายความให้เข้าใจในที่นี้ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า วัตถุ ก็เป็นสิ่งที่ไม่ได้

³⁸ Schilpp, The Philosophy of Bertrand Russell, p. 708. (อุทภาคณาถ ก)

ประสบ เหมือนกับปรากฏการณ์ที่ไม่ได้ประสบ เพราะฉะนั้นถ้ารัสเซียเชลคิกว่า การอนุมานจากปรากฏการณ์ที่ประสบ ไปสู่ปรากฏการณ์ที่ไม่ได้ประสบนั้นเชื่อถือได้ การอนุมานจากปรากฏการณ์ที่ประสบ ไปสู่วัตถุก็ต้องเชื่อถือเช่นเดียวกัน จุดนี้ผู้เขียนขอให้สังเกตไว้ เพราะจะมีผลต่อการวิเคราะห์ในหัวข้อเรื่องจิตต่อไปด้วย

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เราสรุปได้ว่า รัสเซียจึงต้องยอมรับการอนุมานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะส่วนที่เป็นนิสสະที่อาจเกิดขึ้นจะต้องได้จากการอนุมานโดยอาศัยกฎทั่วทัศน์ และกฎพลวัตเข้ารวมด้วย แต่เมื่อรัสเซียยอมรับการอนุมาน เขาจะต้องเปลี่ยนความคิดมายอมรับควยว่า จินตภาพมีบทบาทในการสร้างสรรค์วัตถุควย เพราะการอนุมานเป็นความคิด และรัสเซียวิเคราะห์ไว้แล้วว่าความคิดคือจินตภาพที่เกิดขึ้น ฉะนั้นการอนุมานถึงวัตถุของอาศัยจินตภาพ

แต่จากนี้ ปัญหาที่อาจติดตามมา คือปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ของการสร้างสรรค์ข้อมูลทางนิสสະขึ้นเป็นวัตถุที่น้อยที่ไหนกันแน่? จากที่ผู้เขียนอ้างไว้ในบทแรกที่รัสเซียเชลคิกกล่าวว่า

แม้ว่าเราจะพิจารณาเอาว่ามี "โตะ" อยู่มากมาย ปรากฏการณ์ของ "โตะ" ก็ยังรวมกลุ่มกัน โดยการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์เหล่านั้นเอง ไม่ใช่รวมกลุ่มกันโดยไปสัมพันธ์กับ "โตะ" เพราะ "โตะ" เป็นเพียงสิ่งที่ได้จากการอนุมานจากปรากฏการณ์เหล่านั้นเท่านั้น

การที่รัสเซียเชลคิกกล่าวเช่นนี้ ทำให้เราอาจตีความหมายได้ว่า รัสเซีย แม้จะไม่ยอมรับว่ามีวัตถุอยู่จริงๆ แต่เขาจะต้องยอมรับว่า มีคุณสมบัติหรือปรากฏการณ์ทางวัตถุจริงๆ นอกการรับรู้ของมนุษย์ คือไม่ถือถือว่าเป็นเพียงสิ่งที่ได้จากการอนุมานเท่านั้น ปรากฏการณ์นั้นต้องมีอยู่จริงๆ เพราะรัสเซียเชลคิกกล่าวว่า ปรากฏการณ์เหล่านั้นสัมพันธ์กันเอง และจากที่เขากล่าวไว้ว่า

ฉันขอยืนยันว่า องค์ประกอบอันหนึ่งของวัตถุไม่ใช่อะตอม หรือ อีเล็กตรอน แต่เป็นนิสสະ และสิ่งอื่นที่เหมือนกับนิสสະในแง่ของการแผ่ขยาย และในแง่ของช่วงเวลา³⁹

³⁹ Russell, The Analysis of Mind, p. 121. (ดูภาคผนวก ก)

จากข้อความนี้ทำให้เราคิดว่า... อย่างน้อย รัสเซลล์ก็คงจะยอมรับคุณสมบัติปฐมภูมิ ว่ามีอยู่ต่างหากจากตัวมันเหมือนอย่างในความคิดของ ลีลอค แต่ปรากฏว่าไม่ใช่เช่นนั้น รัสเซลล์พูดถึงคุณสมบัติปฐมภูมิ และหุติญาณว่า

ฉันถือว่า ทั้งคุณสมบัติปฐมภูมิ และ หุติญาณ เป็นอันหนึ่ง ในลักษณะที่ว่า ทั้งสองไม่สามารถมีอยู่แยกแยะในขอบเขตที่มีสิ่งมีชีวิต พร้อมกับอวัยวะรับสัมผัส และสมอง⁴⁰

ถ้าเป็นอย่างนี้ รัสเซลล์อยู่ในสภาพเช่นเดียวกับ คานท์ ที่ว่าเรารู้วัตถุ หรือสภาพใดก็ด้วยแบบแผนของมนุษย์ (categories) แต่ธรรมชาติของวัตถุเราไม่รู้อะไรได้ ส่วนของรัสเซลล์ก็ทักแปลกเสียหนักหน่อยว่า เรารู้วัตถุก็ด้วยความคิดในสมอง และเรารู้ว่าคุณสมบัติที่ยังไม่ไปประสมอีก (มีสสารที่อาจเกิดขึ้น) แต่เราไม่รู้ธรรมชาติของมันเป็นอย่างไร ก็โดยการอนุมานอันเป็นความคิดในสมอง วัตถุของรัสเซลล์ก็จะคงเพิ่มคุณสมบัติที่สามเข้าไว้ด้วย จึงจะเป็นวัตถุที่สมบูรณ์แบบใด อาจเรียกว่าคุณสมบัติหุติญาณกรรมมัง? เพราะรัสเซลล์บอกว่า วัตถุ เกิดจากการสร้างสรรค์ทางตรรกจากปรากฏการณ์ต่างๆที่ปรากฏขึ้นจริงๆ (คุณสมบัติปฐมภูมิและหุติญาณ) กับทั้งปรากฏการณ์ที่อาจเกิดขึ้น (ยังไม่ปรากฏอยู่ใด ซึ่งอาจคิดได้ว่าเป็นคุณสมบัติหุติญาณ) ถ้า รัสเซลล์ยอมรับว่าคุณสมบัติที่สามมีอยู่จริง ก็เป็นการวกกลับไปสู่ปัญหาที่เขียนไว้ไว้ครั้นก่อน คือ รัสเซลล์จะบอกว่า ความแท้จริงอันคิมะมีแค่มีสสาร ยอมรับไม่ได้ รัสเซลล์จะต้องเปลี่ยนความคิดมาเป็นว่า ความแท้จริงอันคิมะคือมีสสาร และ มีสสารที่อาจเกิดขึ้น (อันเป็นลักษณะของทวิภาพ) แต่ถ้ายังยืนยันว่าความแท้จริงอันคิมะมีแค่มีสสาร แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น (หรืออาจรวมจินตภาพด้วยก็ตาม) มีสสารที่อาจเกิดขึ้นก็จะไม่ใช่สิ่งแท้จริง คือไม่มีอยู่จริง เมื่อมีสสารที่อาจเกิดขึ้นไม่มีอยู่จริง การที่พูดถึงมันขึ้นมานั้นก็อยู่แต่ในความคิดในมีสสาร ถ้าเช่นนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างมีสสารกับมีสสารที่อาจเกิดขึ้น ที่จริงก็เป็นเพียงความสัมพันธ์ในความคิด ไม่ใช่มีอยู่จริงนอกมีสสาร แต่ถ้ายึดถือคิดเช่นนี้ เขาก็จะโทษว่าเป็น โศลิตซิสม์ ซึ่งความคิดแบบนั้นเป็นความคิดที่เชื่อใ้ยาก และจะเข้าข่ายความคิดแบบของ เบอร์กเลย์ ซึ่งรัสเซลล์เองก็ได้ปฏิเสธไปแล้วในหนังสือปัญหาปรัชญา และอาจจะยิ่งซ้ำร้ายกว่าความคิดของเบอร์กเลย์เสียอีก เพราะรัสเซลล์ไม่มีพระเจ้าเป็นผู้รับประกันความเป็นปรนัยของวัตถุ

จิต

ในเรื่องจิตนี้ ผู้เขียนคิดว่ารัสเซียจะได้รับอิทธิพลจากวิทยาศาสตร์และนักสรีรวิทยาอยู่มากทีเดียว ดังจะเห็นได้จากกรณีที่รัสเซียลงถึงระบบประสาท และสมอง และบางครั้งเหตุผลของเขา ก็อ้างในทำนองเดียวกันกับพวกพฤติกรรมนิยมในการสังเกตจิตจากพฤติกรรม ฉะนั้นเขาจึงปฏิเสธจิตในฐานะ เป็นสาร เป็นแกนกลางของผัสสะทั้งหมด รัสเซียอ้างว่าผู้ที่มีความเชื่อว่าจิตต้องมีอยู่ในฐานะที่เป็นสารนั้น เป็นเพราะผู้นั้นมีความต้องการอยู่สองประการ คือ ประการแรกเขาต้องการพิสูจน์ให้เห็นว่า จิต เป็นอมตะ ประการที่สอง เขาต้องการพิสูจน์ให้เห็นว่า พลังอันคึกฉิบในจักรวาลนั้น เป็นสภาวะจิต ไม่ใช่เป็นพลังงานทางฟิสิกส์ ซึ่งรัสเซียเห็นว่าไม่มีเหตุผลเลยที่จะคิดว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในขอบข่ายที่พลังหรืออำนาจของเราไม่ได้แผ่ขยายไปถึงนั้น จะต้องมีสาเหตุซึ่งเป็นจิตอยู่

เพราะฉะนั้นในทางกลับกัน เราก็อาจพูดได้ว่า การที่รัสเซียปฏิเสธจิตในฐานะเป็นสาร ก็เพราะเขาไม่เชื่อเรื่องวิญญาณซึ่งเขาไม่เคยพบ และปฏิเสธศาสนาในเรื่องการเกิดใหม่และโลกหน้า และแม้กระทั่งพระเจ้า สิ่งเหล่านี้รัสเซียเห็นว่าไม่มีในประสบการณ์ เขาคิดว่าสิ่งมีชีวิตทั้งหลายไม่จำเป็นต้องอ้างถึงการมีจิตในฐานะเป็นสารเช่นนั้น เขาไม่เชื่อเรื่องวิญญาณ เขาจึงหันมาให้ความสนใจ และความสำคัญต่อความจำว่า

ปรากฏการณ์ของความจำมีความสำคัญต่อจิตวิทยา. . . มันเป็นตัวเปลี่ยนแปลงไปโดยกราฟที่ (ในความหมายเฉพาะของเรา) ไปสู่ความมีชีวิต มันให้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคคลคนหนึ่ง หรือจิต จิตหนึ่ง ⁴¹

ลักษณะสำคัญที่สุดคือความจำ และไม่มีเหตุผลอะไรเลยที่จะคิดว่า ความจำที่สัมพันธ์กับบุคคลคนหนึ่งนั้น จะยังคงอยู่เมื่อบุคคลนั้นตายไปแล้ว ⁴²

⁴¹ Russell, The Analysis of Mind, p. 129. (ดูภาคผนวก ค)

⁴² Thinker's Library, No.84, "what is the Soul", in Let The People Think: A Selection Essay by Bertrand Russell, (London: watts & Co., 1948), p. 113. (ดูภาคผนวก ค)

การที่รัสเซียชอบกล่าวความจำสลายไปพร้อมกับร่างกายเช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหาเรื่อง การระลึกชาติ เราคงจะได้ยินข่าวครึกโครมจากหน้าหนังสือพิมพ์กันมาบ้าง ถึงเรื่องที่มีเด็ก ระลึกชาติได้ และจากข้อพิพจน์ที่เขาพิพจน์กัน ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นเลยว่า เด็กคนนั้นเคย รู้จักหรือเป็นญาติกับบุคคลมาก่อน แต่เด็กก็จำได้ว่าคนคือผู้ตายคนนั้น และจำสถานที่และบุคคล ที่เคยเกี่ยวข้องกับอดีตชาติได้หมด เพราะฉะนั้นในเรื่องความจำ เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในข้อ อธิบายเรื่องของการระลึกชาติได้เป็นเช่นนั้นจริง ความจำ ความทรงจำของรัสเซีย จะ อธิบายเรื่องของการระลึกชาติได้อย่างไร ความจำความทรงจำของรัสเซียขึ้นอยู่กับระบบ ประสาทและสมอง เป็นสำคัญตามแนววิทยาศาสตร์และสรีรวิทยาที่กล่าวว่า เปลือกสมองหรือ ขอบสมอง (Cerebral Cortex) เป็นกองบัญชาการแห่งการรับรู้ การปฏิบัติงานของ กล้ามเนื้อ การบันทึกความจำ การหาเหตุผล การตัดสินใจ การเกิดความคิดแบบคาย ความกิริยาริเริ่ม และแม้กระทั่งความหวังของมนุษย์ ประสาทช่วยยาระดับสัมผัสทั้งหลายโยงไป สู่สารสีเทาที่เปลือกสมอง และประสาทควบคุมการเคลื่อนไหว ก็โยงออกจากสารสีเทา ไปสู่กล้ามเนื้อต่างๆ รัสเซียเองก็กล่าวว่า

นิสัย ความจำ และความคิดทั้งหมด เป็นพัฒนาการของสาเหตุทางการจำ มัน อาจเป็นไปได้ แม้จะไมแนนอนนัก ว่าสาเหตุทางการจำ ก็อาจจะได้มาจากสา- เหตุทางฟิสิกส์อย่างธรรมดาๆในเส้นประสาทและอื่นๆ 43

และระบบประสาทที่ส่งกระแสประสาทต่อไปยังสมอง ดังที่รัสเซียได้อ้างถึงสมอง ไว้ในหลายๆแห่ง

ความคิดในแนวนี้ หูจะเอนเอียงไปในทางเป็นสสารนิยมอยู่ยิ่งในข้อ แต่จะตอบ ปัญหาการระลึกชาติได้หรือไม่นี้ ผู้เขียนเองคิดว่า ขณะนี้ เรายังมองไม่เห็นทางที่จะเข้าถึง ความจริงเรื่องนี้ได้อย่างไร ถึงแม้ว่าจะได้มีการทดลองการสืบทอดความจำ เช่น ในกรณี ที่นักวิทยาศาสตร์ได้ทดลองกับหนอนน้ำที่เรียกว่า แพลนนาเรีย หนอนชนิดนี้ ถ้าเราตัดตัว มันออกเป็นชิ้นๆจำนวนเท่าใดก็จะได้หนอนตัวใหม่เกิดขึ้นจากชิ้นเหล่านั้น เป็นจำนวนเท่ากัน

เขาโคททดลองเอาหนอนชนิดนี้มาปักใหญ่จุกหอคั่ว เมื่อถูกแสงสว่าง ครั้นปักโคทชำของแล้วก็ตัดมันออกเป็นสองท่อน ปรากฏว่า หนอนที่ปักใหม่จากท่อนทั้งสองนี้เรียนได้เร็วกว่าตัวที่ไม่เคยถูกปักมาก่อน ต่อมา เขาทดลองเอาหนอนที่ได้รับการปักจนชำของแล้วมาเป็นอาหารแก่หนอนตัวใหม่ ปรากฏว่า หนอนตัวใหม่นี้เรียนได้เร็วกว่าหนอนธรรมดาตัวอื่นๆ ซึ่งทำให้สรุปกันว่า ความจำ ถูกบันทึกไว้ในเซลล์ทั่วร่างกายของหนอน เมื่อเซลล์เหล่านี้เกิดเป็นชีวิตใหม่ มันก็พาความจำติดไปด้วย แต่ในกรณีเช่นนั้น ไม่เหมือนกับในกรณีของเด็กที่ระลึกชาติได้ เพราะเด็กคนนั้นไม่ได้เก็บของหรือสืบเชื้อสายจากคุณยาย ที่จะทำให้คิดว่าอาจถ่ายทอดสืบสันดานกันมา และเด็กคนนั้นก็คงไม่ได้รับประทานศพคุณยายเป็นแน่ จะใคร่สืบทอดความจำมาจากคุณยาย

ฉะนั้น การระลึกชาติได้ก็ยังคงเป็นปัญหาให้นักวิทยาศาสตร์ไปขบคิดกันต่อไป และยังคงเป็นปัญหาสำหรับรัสเซียเซลล์อีกด้วย (ถ้าเขายังมีชีวิตอยู่) เพราะการไม่ยอมรับว่ามีวิญญาณที่แยกออกจากร่างกายได้เมื่อตายไป แต่ที่ผู้เขียนพูดเช่นนั้นมิใช่จะหมายความว่าต้องการให้ยอมรับว่ามีวิญญาณเป็นอมตะ แต่เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้จากการที่รัสเซียเซลล์คิดว่าความจำสลายไปพร้อมกับร่างกาย ซึ่งถ้าเป็นอย่างที่รัสเซียเซลล์คิดจริงๆแล้ว เด็กที่ระลึกชาติได้จะเอาความจำมาจากไหน? เราคงจะต้องศึกษากันอีกมากในเรื่องนี้ อย่างที่ ดร. เอียน สตีเวนสัน กำลังศึกษาอยู่ หรือเราอาจจะไม่พบความจริงจากวิธีวิเคราะห์ก็ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จะต้องระงับไว้เพียงเท่านี้ก่อน และจะใคร่วิเคราะห์ความคิดของรัสเซียเซลล์เรื่องจิตในแง่อื่นๆต่อไป

ปัญหาที่สืบเนื่องจากเรื่องวัตถุมารู้จิต ก็คือเรื่องของความสัมพันธ์ จากการวิเคราะห์จิตของรัสเซียเซลล์ เราจะสังเกตเห็นได้ว่า รัสเซียเซลล์พยายามหลีกเลี่ยง วัตถุ จิต อันเป็นเทพวิภาพของ เคสการ์ต และของค่านทีในแง่ที่ว่าเราไม่สามารถเข้าถึงวัตถุได้ เขาพยายามรวมว่า

แผนผังนั้น อาจเป็นทั้งฟิสิกส์และจิตวิทยา เหตุผลที่จะแยกความแตกต่างระหว่างข้อมูลทางผัสสะ ออกจากผัสสะ ก็หมดสิ้นไป และเราก็อาจพูดได้ว่า แผนผังนั้น กับผัสสะในการมองเห็นของเรา เป็นสิ่งเดียวกัน 44

รัสเซลพยายามหลีกเลี่ยงการเป็นสาเหตุของกันและกันระหว่างจิตกับวัตถุ แต่กลับต้องมาพัวพันกับเรื่องของการสัมผัสที่ทำให้รู้สึกต่างจากจิตวิทยา ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า ความสัมพันธ์คืออะไร? รัสเซลว่าเป็นความสัมพันธ์ภายนอก คือ วัตถุกับจิต ในตัวมันเองไม่ได้แตกต่างกัน แต่ต่างกันโดยการจับกลุ่มเท่านั้น ถ้าเป็นอย่างนี้ ก็แสดงว่าจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างน้อยก็สองชนิดที่ไม่เหมือนกัน และความสัมพัทธ์นี้จะเป็นกลางไม่ได้ เพราะถ้าเป็นกลาง ก็จะไม่ทำให้กลุ่มอันเป็นกลางแตกต่างกันได้เลย และความสัมพันธ์ทั้งสองชนิดนั้น จะทอนเป็นวัตถุก็ไม่ได้ จะทอนเป็นจิตก็ไม่ได้ เพราะถ้าทอนเป็นวัตถุและเป็นจิตแล้ว เราจะทราบได้อย่างไรว่าวัตถุและจิตต่างกันที่ความสัมพันธ์ จากเหตุผลที่กล่าวมา เราได้ขอสรุปว่า ความสัมพันธ์จะทองเมื่ออยู่จริง ถ้าความสัมพันธ์อยู่จริงก็ต้องเป็นสิ่งที่สังเกตได้ แต่ที่จริงแล้ว เราสังเกตความสัมพันธ์ไม่ได้จากภายนอก เราสังเกตมันได้จากวิธีสำรวจภายในเท่านั้น แต่วิธีนี้รัสเซลก็ปฏิเสธไว้ว่า

แต่ตัวสัมผัสกับ จินตภาพเองนั้นไม่ได้แตกต่างกันอย่างถึงรากถึงโคน เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นอะไรที่จะต้องมีถึงสองวิธีในการจะรู้สึกหรือรับรู้วัตถุ ก็รับรู้จินตภาพหรือรับรู้จิต ดังนั้นการสำรวจภายใน ในฐานะที่เป็นชนิดของความรู้ที่แตกต่างออกไปก็หายไปควาย 45

ในการวิเคราะห์ของรัสเซลทั้งหมดในหนังสือ การวิเคราะห์จิต เราจะเห็นได้ว่าที่จริงแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นวัตถุหรือจิต เขาอธิบายว่าเป็น ความรู้สึกเชื่อ และ จินตภาพเสียหมด ดังนั้นทำให้เราตีความได้ว่า ความรู้สึกเชื่อ และจินตภาพนั่นเองที่เป็นตัวความสัมพันธ์ที่แท้ ที่ทำให้เราเชื่อ หรือ รู้สึกว่า มีวัตถุที่เป็นความจริงอยู่นอกตัวเราซึ่งเป็นผู้ที่กำลังมีความรู้สึก แต่ความรู้สึกเชื่อและจินตภาพนั้นอยู่ที่ไหน? คำตอบก็คือในสมองของแต่ละคน หรือเราอาจพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่แบบแผนของสมองยึดเยี่ยกับสัมผัส ดังนั้นการที่รัสเซลปฏิเสธการสำรวจภายในจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะแม้แต่รัสเซลเองก็รู้ถึงความสัมพันธ์จากการสำรวจภายใน เพราะว่าความรู้สึกเชื่อและจินตภาพของผู้นั้นก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวผู้นั้น รัสเซลจะทราบได้จากการอนุมานเท่านั้น ซึ่ง

เป็นความคิดหรือจินตภาพในสมองของเขา

ขอให้สังเกตสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวว่า ความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่แบบแผนของสมองยึดเยี่ยกให้กับผัสสะ จากสิ่งนี้ ถ้าเราจะพูดเสียใหม่ไ้ว่า ความรู้สึกเชื่อเป็นสิ่งที่แบบแผนของสมองยึดเยี่ยกให้กับผัสสะที่เกิดขึ้นกับระบบประสาททั้งปวง ถ้ารัสเซลล์คิดอย่างนี้จริงๆ เราก็อาจตีความได้ 2 แง่ แง่หนึ่งรัสเซลล์จะกลายเป็น โชลีเชิสต์ เขาจะไม่มีทางรู้โลกภายนอกได้เลย เพราะโลกภายนอกเป็นแต่เพียงสิ่งที่แบบแผนของสมองสร้างขึ้น หรือมันคือโลกที่อยู่ในความคิดเท่านั้น และโลกทั้งโลกก็จะมีแคร์สเซลล์เดียว ในอีกแง่หนึ่ง ถ้ารัสเซลล์ยอมรับว่ามีสิ่งจริงภายนอกตัวเขาถึงแม้ว่ามันจะไม่ไ้เป็นสารก็ตาม ความคิดของรัสเซลล์ก็จะออกไปในรูปของจักรกลนิยม มนุษย์ของรัสเซลล์หรือแม้แต่ตัวรัสเซลล์เอง ก็เป็นเครื่องจักรกลที่มีความละเอียดและซับซ้อนมาก และมีชีวิตอยู่ไ้ไ้โดยไม้ต้องกล่าวถึงจิตที่เป็นสาร เพราะเมื่อร่างกายหรือตัวเครื่องจักรสลาย ความจำ ความเชื่อ และจินตภาพ ก็สลายไปด้วย ถ้าตีความแบบแรกความจริงและความเท็จก็ไ้ไม่มีคความหมาย เพราะความเป็นจริง (facts) ตามแบบนี้เป็นเพียงผัสสะของตนเอง เพราะฉะนั้น จริง เท็จ ก็อยู่ที่ความรู้สึกเชื่อของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไ้ไม่มีอะไรจะคองโค้แย้งกันค่อไปอีก ถ้าตีความแบบที่สอง จริง เท็จ ก็เป็นเรื่องที่ช่วยในความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เพราะถ้าสิ่งที่เราเชื่อตรงกับความเป็นจริงนอกตัวเรา ก็จะทำให้ค้นพบหลักเกณฑ์ของความเป็นจริง และอาจควบคุมธรรมชาติได้ หรือรู้ถึงความแท้จริงอันคิมะอันเป็นข้อยุติไ้

ค่อไปพิจารณาในแง่ของจินตภาพบ้าง การที่รัสเซลล์ว่าจินตภาพไ้ไ้เข้าไปมีส่วนรวมในแง่ของฟิสิกส์ (ทั้งที่ผู้เขียนไ้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไปแล้วในหัวข้อเรื่องวัตถุ) นั้น จะเป็นไปไ้ไ้ค่ออย่างไร? ถ้าเราไม่มีจินตภาพ เราจะเอาอะไรมาอนุมานถึงผัสสะที่อาจเกิดขึ้น รัสเซลล์ยอมรับว่าผัสสะที่อาจเกิดขึ้นไ้มาจากกรอนุมาน แต่ถ้าคิดอย่างนี้ ปัญหาไ้วกกลับไ้ไปอีกว่า ถ้ายอมรับว่าผัสสะที่อาจเกิดขึ้นไ้จากกรอนุมานที่ไ้ไ้จากความจำ ความเชื่อ และ จินตภาพแล้ว ผัสสะที่อาจเกิดขึ้นนั้น ก็ต้องอยู่ในชายจิตวิทยา แต่ถ้ายอมรับว่ามันอยู่ในชายของจิตวิทยาแล้ว สากลภาพก็จะมีคความหมายค่างออกไปค่อเป็นสากลเฉพาะตัว และประกอบกับที่รัสเซลล์เชื่อว่า จินตภาพลอกแบบจากผัสสะซึ่งเป็นตัวคั่นแบบซึ่งแต่ละคนมีไ้

เหมือนกันด้วยแล้ว และจินตภาพยังลอกได้ไม่เหมือนแม่แบบเสียอีก ก็ยิ่งทำให้สิ่งสากลของรัสเซีย
มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เพราะฉะนั้นถ้ารัสเซียต้องการแก้ไขสถานการณ์ให้ดีกว่านี้ เขาจะ
ต้องยอมรับว่า มีองค์ประกอบ (ของสิ่งต่างๆ) ที่ไม่ใช่เป็นเพียงมีสสารและจินตภาพ แต่
มีความจริงในตัวของมันเอง และความจริงส่วนหนึ่งถูกรู้เป็นมีสสารและจินตภาพ และอ้างถึง
องค์ประกอบที่อยู่ภายนอกตัวมัน

เพราะฉะนั้นกลุ่มอันเป็นกลางของรัสเซีย ควรจะต้องมีความเป็นกลางเฉพาะบาง
ส่วนของโลกเท่านั้น เพราะต้องเหลือที่ไว้ให้กับทวีภาพ (กลุ่มของวัตถุ กับ กลุ่มของจิต)
บ้าง มิฉะนั้นก็จะเข้าใจโลกไต่ยาก

การแก้ไขของรัสเซีย

จากหนังสือการวิเคราะห์จิต ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า
รัสเซียยังไม่แน่ใจ ซึ่งคู่ใจจากทาทิที่เขาพูด เพราะฉะนั้น จึงทำให้ดูเหมือนว่าความคิดของ
เขายังวากวนอยู่ในรูปแบบ โซลิตริซึม และรัสเซียก็คงจะเข้าใจปัญหาเช่นเดียวกัน เขาเอง
ก็ยอมรับว่าคำพูดที่อธิบายในหนังสือ การวิเคราะห์จิต นั้น อาจจะยังไม่รัดกุมเพียงพอ เขาจึง
แน่ใจใหม่ว่า

เหตุการณ์ที่ถูกรวมกลุ่มกันขึ้นเป็นจิต ตามทฤษฎีของฉัน มันก็เป็นเหตุการณ์เดียวกับที่
ถูกรวมกลุ่มกันขึ้นเป็นสมอง หรือ บางทีอาจจะพูดให้ถูกต้องจริงๆ ก็คงพูดว่า
บางเหตุการณ์ของมันถูกรวมกลุ่มกันขึ้นเป็นสมอง⁴⁶

การที่รัสเซียยอมรับออกมาตรงๆว่า บางเหตุการณ์ของจิตเป็นเหตุการณ์เดียวกับ
เหตุการณ์ของสมอง ก็ทำให้เห็นได้ชัดเจนทีเดียวว่า รัสเซียเหลือที่ไว้ให้ทวีภาพด้วยแล้ว
ซึ่งเป็นความคิดแนวเดียวกับ คานท์

ในหนังสือ การวิเคราะห์จิต รัสเซียแสดงความไม่แน่ใจว่า มีสสารที่อาจเกิดขึ้นมีอยู่

⁴⁶ Bertrand Russell, Portraits from memory, in A. J. Ayer, Bertrand Russell, (New York: The Viking Press, 1972), p. 115. (ตุลาคม ๖๓ ก)

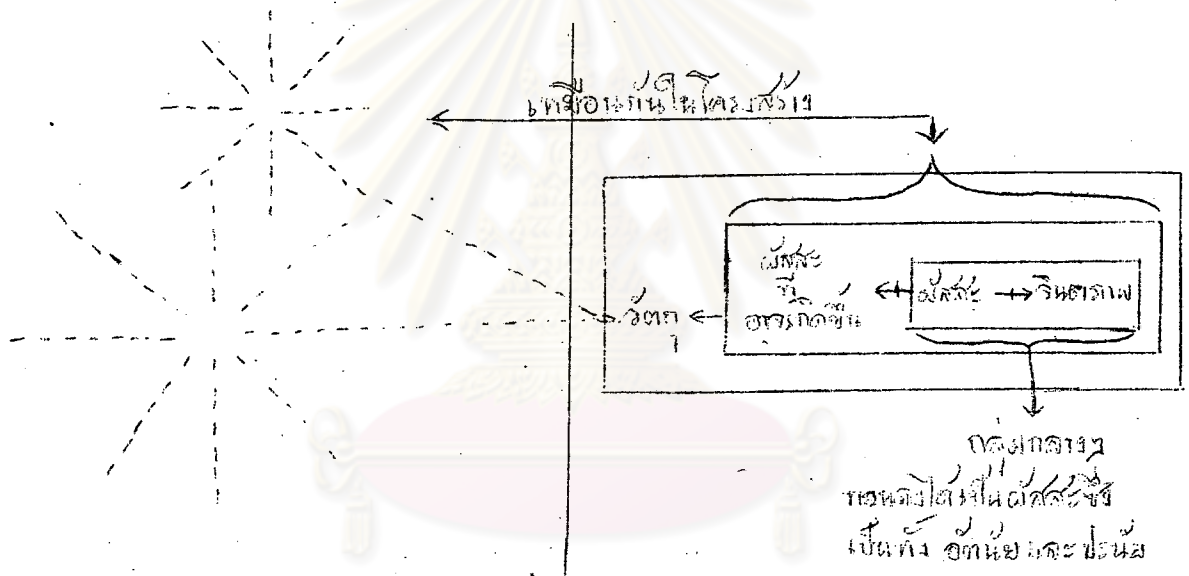

ซึ่งเป็นผลทำให้เราวิเคราะห์ความกึกของ เขาออกมาในรูปของสัญชาตญาณเสียทั้งหมด ไม่ว่าจะไร ก็พิสูจน์ เขาสู่การเป็นสัญชาตญาณ และจบด้วยคำถามไม่ว่าอะไรเลยในสิ่งต่างๆนอกจากประ- สมการของยูประสมเอง ซึ่งเป็นการชักคอสามัญสำนึกและวิถีทางของวิทยาศาสตร์ ซึ่งใน หนังสือระยะหลังๆจะเห็นความคิดของเขาอย่างแจ่มชัด (จากบทที่สอง) ว่ารัสเซลเองก็ไม่ อยากจะคิดเช่นนั้น และก็ไม่น่าจะมีใครคิดเช่นนั้นด้วย เขามีความเห็นว่ามันเป็นลัทธิที่เชื่อถือ ไม่ ได้ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เช่นเดียวกัน และก็เป็นการยากที่จะพิสูจน์ว่า มีสิ่งที่มีอยู่จริงนอกประสม- การณ์พอๆกับที่จะพิสูจน์ว่ามันไม่มีอยู่จริง เพราะเขาเห็นว่าถ้าคิดใหญ่ของตามหลักตรรกวิทยา อย่างแท้จริงแล้ว เราจะต้องยอมรับ โซลิพซิสซึมแบบเฉพาะขณะ (solipsism of the moment) ซึ่งไม่ยอมรับการอนุมานทุกชนิด เพราะว่าถ้าคิดว่า ก เกิด จะอนุมานไปว่าสิ่ง อื่นต้องเกิดไม่ได้ เพราะผลสรุปของการอนุมานแบบนี้ อาจเป็นจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่ที่แน่ๆ คือ เราไม่สามารถรู้ได้ว่าจริง ด้วยเหตุนี้รัสเซลจึงมีความเห็นว่า ถ้าความรู้ของเราทั้งหมด อาศัยประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียวแล้วก็ไม่แค่ว่าอาศัยประสบการณ์เท่านั้น แต่ต้องถูกประ- สมการจำกัคิดด้วย

The *reductio ad absurdum* ของประจักษ์นิยมอย่างที่เราได้วิเคราะห์กันไป แล้วนั้น ทำให้รัสเซลมีความคิดว่า เราควรจะยอมรับความคิดแบบวิทยาศาสตร์ อย่างน้อยก็ อย่างเป็นสมมติฐาน เพราะเขาเชื่อว่าวิทยาศาสตร์ใหญ่ของจักรวาลแก่เรา แม้มันจะไม่ถูก เสียทั้งหมด แต่มันก็ไม่ได้ผิดไปเสียทั้งหมด และตรรกวิทยาโดยเฉพาะวิธีอุปนัย จึงมีบทบาทใน เรื่องนี้อย่างมาก เพราะตรรกวิทยาช่วยให้คนสองคนเข้าใจสิ่งเดียวกันได้ตรงกัน เนื่องจาก มันช่วยระสายความเป็นส่วนตัวของนิสสะออกไป เขาเชื่อว่าสัญชาตญาณและภาษาของเราทั้งโลก ภายนอกนั้นมีโครงสร้างเหมือนกัน นั่นคือเอาเรื่องเหตุและผลมาไขทวน

ถึงแม้ว่ารัสเซลจะแก้ไขความคิดมาถึงเพียงนี้แล้วก็ตาม แอร์ (Ayer) ได้วิจารณ์ ความคิดของรัสเซลไว้ในหนังสือของเขา (เซิงอรรถที่ 46) ว่าความคิดของรัสเซลนั้นยังหนี ไม่พ้นที่จะคิดได้ว่า วัตถุมีเพียงโครงสร้างเท่าที่นักฟิสิกส์ยึดยึดให้กับมันเท่านั้น ผู้เขียนคิดว่า จริงอยู่ เราอาจคิดเช่นนั้นได้ แต่ผู้เขียนก็มีความเห็นด้วยกับรัสเซลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และ ด้วยเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาเรื่องสัญชาตญาณ กับ ความรู้นั้น เป็นเรื่องที่เวียนวนดังที่ เรา

ได้เห็นกันแล้ว ในที่สุดก็ต้องมาสิ้นสุดที่ตนเอง และเริ่มต้นส่งสียต่อไปอีก ในเรื่องจิต วัตถุ และความรู้ อย่างไม่มีวันจบสิ้น และทฤษฎีทางปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทั้งสามนี้ก็จะยังอยู่ในขั้นสมมติฐานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งยังหาความจริงที่แน่นอนไม่ได้ ดังนั้น ความคิดของรัสเซลแม้จะเป็นเอกนิยม แต่ก็ยังคงดำรงความเป็นทวินิยมอยู่ทวยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ความเป็นทวินิยมของเขานั้น ไม่มีจิต ไม่มีวัตถุ มีแต่องค์ประกอบของจิต กับองค์ประกอบของวัตถุ ซึ่งสัมพันธ์กันโดยทางความเป็นสาเหตุ ทำให้เกิดผัสสะอันเป็นกลุ่มกลางๆขึ้น ถ้าเขียนผังควรเป็นดังนี้

ผัสสะ

จิตวิทยา

ทั้งหมดนี้เป็นการประนีประนอมระหว่างผัสสะกับจิตวิทยา

(เครื่องหมาย $\leftrightarrow$ หมายถึง ทำให้เกิด และ ร่วมกับ เช่น ผัสสะ ทำให้เกิด จินตภาพ และ ผัสสะ ร่วมกับ จินตภาพ ทำให้เกิด ผัสสะที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น)